

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ЧИ ГЛОБАЛІЗАЦІЯ? НЕОДНОЗНАЧНІСТЬ ВЕКТОРІВ СВІТОВИХ ТОРГІВЛІ ТА ФІНАНСІВ

Класична теорія міжнародної торгівлі ґрунтується на принципах розроблених ще А. Смітом і Д. Рікардо, згідно яких кожна країна може знайти свою вигоду, інтегруючись у світовий торговельний простір. Це підтверджується статистичними даними - світова торгівля зростає небаченими раніше темпами досягнувши в 2011 р. 18 трл. 255 млрд. дол. США.

Глобалізація світової економіки супроводжується формуванням складної мережі взаємозалежності країн у сфері торгівлі, виробництва, фінансів чому сприяє технологічна революція яка, завдяки швидкому та мало контрольованому поширенню інформації, майже без перешкод розповсюджується і копіюється у всьому світі. Завдяки цьому формування єдиного світового ринку відбувається прискореними темпами.

Разом з тим, звертає на себе увагу концентрація комерційних потоків на регіональних рівнях, також як інвестиційних і фінансових. Особливо це проявляється в трьох найбільших полюсах світової діяльності - Північна Америка, Європа, Східна Азія, супроводжуючись організаційним рухом економічних відносин у рамках регіональних домовленостей.

Ініційований Європейською спільнотою в 50-х р. цей рух поширився на американський континент (створення у 1991 р. Меркосур та у 1992 Нафта). В Азії виникло угруповання у вигляді Асеан із зоною вільної торгівлі що об'єднує 10 країн регіону. Ця група прагне посилити монетарну і фінансову кооперацію з потужними економіками сусідів - Японією, Китаєм та Південною Кореєю (Асеан +3).

Загальна кількість договорів регіонального рівня (zareєстрованих в ГАТТ і в СОТ) починаючи з 90-х років значно виросла - з 70 до 300 на кінець 2000 р. Спонтанна чи організована регіональна інтеграція відзначилась на структурі світового обміну товарів та послуг, розвиваючись швидше ніж загальносвітова.

Започаткована в умовах холодної війни та деколонізації Європою така регіональна інтеграція невіддільна від розуміння змін у співвідношенні сил на світовій арені та необхідності для невеликих країн об'єднати свої зусилля щоб протистояти існуючій економічній гегемонії США і потенційній - Китаю такі об'єднання слід розглядати як засіб посилення економічної автономії зони, вирішення спільних задач щодо охорони довкілля, захисту прав споживачів та умов конкуренції.

Рух до регіональної інтеграції, посилюючись в Південній Америці та на сході Азії приймає форму зростаючої автономії держав регіонів відносно інших світових ринків. Наприклад, Меркосур ставить своєю метою розвиток спільного ринку зі стандартизованою політикою в промисловому, аграрному секторах та інфраструктурі, намагаючись обмежити залежність від США. Країни-члени заблокували в 2003 р. американський проект щодо створення зони вільної торгівлі на континенті, тоді як під впливом Бразилії у 2008 був створений Союз південноамериканських країн (Unasur) який об'єднав Меркосур і Андський пакт. Ратифікований у 2011 р. цей договір спрямований на створення економічного союзу і передбачує організацію спільного банку та посиленої кооперації у сфері енергетики.

Фінансова криза 1997-1998 рр. прискорила регіональну інтеграцію країн Асеан шляхом створення структур які б обмежили зовнішнє втручання у діяльність місцевих фінансових систем. У 2012 р. загальна сума наявних позичкових резервів для розв'язання внутрішніх фінансових проблем досягає 240 млрд. дол.. Крім того, країни Асеан + 3 вирішили у 2003 р. створити систему політичної каналізації заощаджень у продуктивних цілях: посилити інтеграцію азійських ринків облігацій та сприяти використанню місцевих валют для фінансування економік

регіону. Реалізація таких проєктів дозволить забезпечити фінансову рецентралізацію зони і, отже, роз'єднати локальні валюти з доларом США.

Про прагнення створити захисну "оболонку" регіонального типу свідчить і політика сучасної Росії спрямована на активізацію у двох напрямках: митний союз та БРІКС з урахуванням як політичних так і економічних імперативів глобалізованого світу. Росія, відчуваючи слабкість світової позицій порівняно із своїм попередником - СРСР, прагне або приєднати до себе більш слабких колишніх республік або вступити до клубу потенційних лідерів світової економіки.